

КЛІМАТИЧНІ ФАКТОРИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ КЛІНІЧНИХ ПРОЯВІВ ІНФЕКЦІЙНОЇ АГАЛАКТІЇ ДРІБНОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Богач М. В., доктор ветеринарних наук, професор
Богач Д. М., доктор філософії, науковий співробітник

Одеська дослідна станція Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини», м. Одеса

У державах із розвинутим вівчарством часто реєструють інфекційну агалактію овець, зумовлену *Mycoplasma agalactiae*, яка уражає молочну залозу, суглоби та органи зору.

Інфекційна агалактія (ІА) вперше була клінічно описана в Італії у 1816 році як захворювання, що уражає дрібну рогату худобу. Важливим етапом у подальшому вивченні цієї хвороби став 1923 рік, коли вдалося ідентифікувати одного з основних етіологічних агентів – *Mycoplasma agalactiae*, що дало змогу глибше дослідити її етіологію та патогенез. Уже у 1925 році Bridre та Donatien вперше охарактеризували ІА як хворобу овець і кіз, яка клінічно проявляється маститом, артритом і кератокон'юнктивітом.

В Україні інфекційна агалактія овець і кіз офіційно не реєструвалася до 2005 року. Однак упродовж 2003–2005 років спалахи захворювання були зафіксовані в дев'яти південних районах Одеської області.

За даними епізоотологічного моніторингу, у господарствах південних районів Одеської області впродовж 2011–2025 років захворюваність овець і кіз на інфекційну агалактію коливалася в межах 5,3–14,4%.

Природно-кліматичні чинники, зокрема тривалі посушливі періоди або, навпаки, достатній рівень зволоження, суттєво впливають на особливості клінічного прояву та форми перебігу інфекційної агалактії у овець і кіз.

Згідно з метеорологічними спостереженнями, у Бессарабії впродовж 2021–2025 років лише 2021 рік відзначався достатнім рівнем зволоження, тоді як наступні чотири роки характеризувалися переважанням посушливих умов.

У рік із достатнім рівнем зволоження домінувала маститна форма інфекційної агалактії, яка становила 67,9% випадків. Значно рідше реєстрували суглобову (4,9%) та очну (6,5%) форми, тоді як змішаний перебіг хвороби (маститно–суглобовий) відзначався у 15,4% тварин.

Маститна форма інфекційної агалактії супроводжувалася короткочасною лихоманкою, пригніченням та ураженням вимені. Спочатку молоко ставало водянистим, пізніше містило пластівці фібрину, формувався гострий фібринозний мастит із різким зниженням лактації. Через 20–30 діб часто розвивалася атрофія ураженої частки, а відновлення секреції у більшості тварин відбувалося лише наступного сезону. У вагітних самок нерідко спостерігали аборти, у тяжких випадках – гнійно-гангренозний мастит.

На відміну від вологого року, у посушливі періоди маститна форма інфекційної агалактії спостерігалася лише у 28,2% тварин, тоді як зросла

поширеність очних (21,5%), суглобових (15,1%) і змішаних маститно-суглобових форм (35,2%).

Очна форма найчастіше реєструвалася у молодняку і проявлялася набряком повік, гіперемією кон'юнктиви, слъзотечею та світлобоязню. Згодом розвивалося помутніння рогівки з вираженою судинною ін'єкцією. У тяжких випадках формувалися виразки, випадання внутрішніх структур ока та повна втрата зору з розвитком панофтальміту.

Аналіз клінічних проявів інфекційної агалакції у Бессарабії впродовж 2021–2025 рр. засвідчив тісний взаємозв'язок між природно-кліматичними умовами та структурою перебігу хвороби. У рік із достатнім рівнем зволоження переважала маститна форма, тоді як у посушливі роки суттєво зросла частка очної, суглобової та змішаної патології. Це підтверджує роль кліматичних факторів як одного з визначальних чинників у формуванні клінічних проявів і наслідків інфекційної агалакції овець і кіз.



Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України

Факультет
ветеринарної
медицини



Міжнародна наукова конференція

«Актуальні питання ветеринарної патології»

приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини
та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора,
заслуженого діяча науки і техніки України,
академіка НААН України

Анатолія Йосиповича Мазуркевича

2–3 жовтня 2025 р.,
м. Київ, факультет ветеринарної медицини НУБіП України

Київ – 2025

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

«Актуальні питання ветеринарної патології» приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка НААН України Анатолія Йосиповича Мазуркевича: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, Україна, 02-03 жовтня 2025 року: матеріали конференції, Київ, 116 с.

За викладений в тезах матеріал відповідають безпосередньо автори.

Збірник матеріалів конференції є науково-практичним виданням, в якому опубліковано тези доповідей студентів, аспірантів, кандидатів і докторів наук, наукових працівників та практикуючих лікарів факультету ветеринарної медицини та інших підрозділів Національного університету біоресурсів і природокористування України, навчальних і наукових установ України та зарубіжжя. Наукові праці відображають результати досліджень з напрямку ветеринарної медицини та біології.

Збірник матеріалів конференції розрахований на студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, науковців, практикуючих лікарів та всіх, хто цікавиться останніми тенденціями розвитку сучасної науки.

Організаційний комітет з підготовки збірника тез: Цвіліховський М.І., д.біол.н., професор; Голопура С.І., д.вет.н., професор; Малюк М.О., д.вет.н., професор; Куліда М.А., к.вет.н., доцент; «Актуальні питання ветеринарної патології» приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка НААН України Анатолія Йосиповича Мазуркевича: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, Україна, 02-03 жовтня 2025 року: матеріали конференції, Київ, 116 с.

Відповідальний за випуск: М. О. Малюк

НУБіП України